

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 17/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi pakkokeinolain 5 luvun 12 §:n ja 6 luvun 5 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 20 päivänä syyskuuta 2006 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi pakkokeinolain 5 luvun 12 §:n ja 6 luvun 5 §:n muuttamisesta (HE 140/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntösihteeri Kirsi Pulkkinen, oikeusministeriö
- ylitarkastaja Jouko Pietilä, Rikosseuraamusvirasto
- apulaispäälikkö Tero Kurenmaa, keskusrikospoliisi
- professori Raimo Lahti.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan DNA-tunnisteen määrittämistä koskevien pakkokeinolain säännösten muuttamista siten, että törkeään rikokseen syyllistyneen henkilön DNA-tunnisteen määrittäminen ja rekisteröinti olisi mahdollista myös silloin, kun sitä ei ole tehty esitutkintavaiheessa. Ehdotuksen mukaan DNA-tunnisteen määrittämiseksi tarpeellinen henkilönkatsastus saataisiin tehdä henkilölle, jonka on lainvoimaisella tuomiolla todettu syyllistyneen rikokseen, josta

säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi henkilönkatsastusta koskevaa sääntelyä siten, että henkilönkatsastuksen, joka käsittää ainoastaan sylkinäytteen ottamisen DNA-tunnisteen määrittämiseksi, saisi tehdä myös tutkittavan kanssa eri sukupuolta oleva, joka ei kuulu terveydenhuoltohenkilöstöön.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksen-

mukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

6 luku. Muut pakkokeinot

5 §. *DNA-tunnisteiden määrittäminen ja tallettaminen.* Pykälän 2 momentissa säädetään mahdollisuudesta toimittaa henkilönkatsastus DNA-tunnisteen määrittämiseksi silloinkin, kun sitä ei syystä tai toisesta ole tehty esitutinnan aikana. Edellytyksenä on, että henkilön on lainvoimaisella tuomiolla todettu syyllistyneen rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta.

Lakivaliokunta pitää perusteltuna, että säännöksessä tarkoitettuihin törkeisiin rikoksiin syyllistyneistä henkilöistä voidaan määrittää DNA-tunniste ehdotetulla tavalla myös jälkikäteen. Kuten hallituksen esityksen perusteluista (s. 9/II) ilmenee, tällaiset rikokset — etenkin seksuaalirikokset — ovat usein myös sellaisia, joihin liittyy tavallista suurempi uusimisriski.

Valiokunta on kuitenkin kiinnittänyt huomiota hallituksen esityksen perusteluissa (s. 10/I) esitettyyn toteamukseen, jonka mukaan ehdotuksen tarkoituksena on, että henkilönkatsastus toimitetaan ja DNA-näyte otetaan sinä aikana, kun henkilö on vankilassa suorittamassa vankeusrangaistusta tai syyntakeettomana rangaistukseen tuomitsematta jätetty henkilö on hoidettavana mielisairaalassa. Valiokunta pitää tällaista rajausta tarkoituksenmukaisena mutta katsoo, että sen on käytävä ilmi itse lakitekstistä. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa, että momentin sanamuoto muutetaan vastaamaan hallituksen esityksen perusteluja.

Voimaantulosäännös
Koska lakivaliokunta on edellä ehdottanut, että 6 luvun 5 §:n 2 momentin tekstiin otetaan nimenomainen maininta säännöksen soveltamisalan rajoittumisesta vankilassa rangaistustaan suorittaviin ja rangaistukseen tuomitsematta jätettyinä mielisairaalassa hoidettavina oleviin, se on yksinkertaistanut voimaantulosäännöksen 2 momentin sanamuotoa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

pakkokeinolain 5 luvun 12 §:n ja 6 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun pakkokeinolain (450/1987) 5 luvun 12 §:n 3 momentti ja 6 luvun 5 §, sellaisena kuin niistä jälkimmäinen on laissa 646/2003, seuraavasti:

5 luku

Etsintä

12 §
(Kuten HE)

6 luku

Muut pakkokeinot

5 §

DNA-tunnisteiden määrittäminen ja tallettaminen

(1 mom. kuten HE)

Henkilölle, jonka on lainvoimaisella tuomiolla todettu syyllistyneen rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta, saadaan tehdä DNA-tunnisteen määrittämistä varten tarpeellinen henkilönkatsastus

sinä aikana, kun hän suorittaa mainitusta rikoksesta tuomittua rangaistusta rangaistuslaitoksessa tai on mielentilansa vuoksi rangaistukseen tuomitsematta jätettynä hoidettavana mielisairaalassa, jollei DNA-tunnisteen määrittystä ole tehty jo rikoksen esitutkinnassa.

(3 mom. kuten HE)

(1 mom. kuten HE)

Tätä lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka on ennen lain voimaantuloa lainvoimaisesti todettu syyllistyneen 6 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuun rikokseen (poist.).

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Tuija Brax /vihr
vpj. Susanna Rahkonen /sd
jäs. Esko Ahonen /kesk
Leena Harkimo /kok
Lasse Hautala /kesk
Heli Paasio /sd
Lyly Rajala /kok

Tero Rönni /sd
Petri Salo /kok
Pertti Salovaara /kesk
Minna Sirnö /vas
Juhani Sjöblom /kok
Timo Soini /ps
Astrid Thors /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Risto Eerola.